

Vergaderjaar 2009–2010

21 501-32

Landbouw- en Visserijraad

Nr. 358

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 september

In het Algemeen Overleg op 30 september a.s. spreek ik u over de aquacultuur in Nederland. We hebben in de afgelopen periode vaker over de aquacultuur gesproken. In juni heeft de Europese Raad van Landbouw- en Visserijministers unaniem ingestemd met de aanpak en strategie van de Europese Commissie voor een duurzame ontwikkeling van de aquacultuur. Ik heb de aanpak en strategie van de Commissie van harte ondersteund, omdat ik belang hecht aan verdere duurzame ontwikkeling van deze sector. Aquacultuur kan voorzien in de groeiende wereldvraag naar vis-, schaal- en schelpdierproducten, en daarmee een bijdrage leveren aan een vermindering van de druk op bestanden in het wild.

De Commissie heeft aangekondigd haar strategie voor het einde van dit jaar om te zetten in een concreet actieprogramma.

In het vervolg van deze brief ga ik verder in op de economische situatie in de viskweeksector en de toekomstperspectieven. Voorts ga ik in op welzijn van kweekvis en consumenteninformatie.

Situatie in de viskweek

De groei van de Europese viskweek stagneert, en in ons land is zelfs sprake van een teruggang. Wereldwijd laat de moderne aquacultuur, vooral vanwege de spectaculaire groei in Azië en Zuid-Amerika, een gemiddelde jaarlijkse groei van 6 tot 8% zien. De mondiale productie bedroeg in 2006 bijna 52 miljoen ton. In 2006 was kweek, inclusief schaal- en schelpdieren in de EU-27 goed voor ca. 1,3 miljoen ton.

Nederland telde in 2007 ongeveer 120 viskweekbedrijven. In 2009 waren dit er nog maar een kleine 60. Ook de productie is teruggelopen. Van 12 000 ton in 2007 naar 9000 ton nu. Deze teruggang is voor een belangrijk deel te wijten aan de economische crisis, waardoor de prijzen van vis onder druk staan. De banken zijn door de crisis ook terughoudend met het verstrekken van krediet.

Omdat de Nederlandse kweekvissector werkt met duurzame en milieuvriendelijke gesloten systemen, leidt dit tot hogere productiekosten ten opzichte van «open teelten» die elders worden gebruikt. Daarnaast spelen hogere kosten voor arbeid en onbekendheid van het product bij de consument een rol bij de teruggang.

Toekomst van de viskweek

De Europese Commissie wil er met haar strategie voor zorgen dat de EU een voorname speler blijft in de strategisch belangrijke viskweek. Er is echter ook maatschappelijke zorg over de duurzaamheid van viskweek, vooral met betrekking tot de milieuproblematiek. Dit speelt met name bij de kweek van vis in open systemen in de kustzone. In toenemende mate worden er beperkingen aan deze vorm van viskweek opgelegd. De Nederlandse viskweek heeft op dit punt een voorsprong. Nederland loopt voorop als het gaat om kweek in gesloten systemen op land. Er liggen dus kansen voor de sector waar het gaat om innovaties op het terrein van milieuvriendelijke viskweek in recirculatiesystemen. Ook het exporteren van technologie en aanwezige kennis biedt mogelijkheden.

Omdat het bij de sector ontbreekt aan risicodragend kapitaal maak ik sinds enige tijd gebruik van de mogelijkheden die het Europese Visserijfonds (EVF) biedt om de sector te ondersteunen. Ik wend deze financiële middelen aan volgens twee sporen: 1) het stimuleren van innovaties en kennisontwikkeling, en 2) gerichte investeringssteun voor bestaande of nieuwe bedrijven.

Een voorbeeld van een innovatie is het project Zeeuwse Tong. Hier wordt gewerkt aan eco-efficiënte technologie in de vorm van een gemengd bedrijfsconcept waar de kweek van vis, schelpdieren, algen en zilte gewassen geïntegreerd wordt. Dit maakt het gebruik van vismeel en visolie als ingrediënt voor visvoer overbodig. Tevens is de milieubelasting minimaal. De kennis die het project oplevert, wordt overgedragen aan ondernemers. Kennis wordt ook omgezet in voorstellen voor aansprekende consumentenproducten en diensten. Doel is verankering van kennis in de ontwikkeling van een nieuwe economisch competitieve sector. In het project werken overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen nauw samen. Dit bewerkstelligt dat ook andere vormen van aquacultuur in Zeeland en de rest van Nederland zich beter en sneller kunnen ontwikkelen. Als voorbeeld noem ik de kweek van schelpdieren op land. Ook stimuleer ik de Nederlandse viskweek met gerichte investeringssteun. Het gaat daarbij om investeringen voor nieuwbouw of modernisatie van bedrijven, waarbij het accent ligt op milieuvriendelijke productiesystemen en diversificatie van gekweekte soorten met goede afzetvooruitzichten.

Welzijn

Op het terrein van welzijn heeft de Europese Commissie aangekondigd de komende twee jaar het welzijn van vis in de viskweek te zullen gaan evalueren. Dit kan leiden tot wetgeving en andere maatregelen. Vooruitlopend op de evaluatie van de Commissie, financier ik onder meer onderzoek op het terrein van welzijnsvriendelijke dodingsmethoden voor paling en meerval. Ik heb in mijn rapportage over de nota Dierenwelzijn aangegeven hoe ver het onderzoek naar een diervriendelijkere methode is gevorderd.

Voor een apparaat ten behoeve van het doden van meerval zijn de ontwikkelingeisen inmiddels gereed en staat een praktijktest op het punt van beginnen. Van een dodingsapparaat voor paling zullen de ontwerp-eisen dit jaar gereed komen. Volgend jaar gaat de praktijktest van start.

Consumenteninformatie

De Europese viskweeksector moet in staat zijn te voldoen aan de vraag van de consument en zich aan kunnen passen aan de veranderende eisen van de markt. Zo moet de consument kunnen zien of een visproduct bevroren is geweest. Ik heb uw Kamer toegezegd dat ik na zal gaan wat wij op het punt van regelgeving en handhaving kunnen leren van de handelsnormen inzake pluimveevlees, in relatie tot ontdooide vis. De normen voor pluimveevlees hebben een dubbel doel. Enerzijds te voorkomen dat pluimveevlees in de handel komt, dat niet voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen. Aan de andere kant moeten deze regels de consument toereikende, ondubbelzinnige en objectieve informatie verschaffen over te koop aangeboden pluimvee-producten. Voor zover normen betrekking hebben op het invriezen en ontdooien van pluimvee-producten, is een vergelijking met visserijproducten slechts van beperkte waarde omdat de voorschriften specifiek zijn toegesneden op de eigenschappen van pluimveevlees.

Op het terrein van consumenteninformatie zouden zij als voorbeeld kunnen dienen voor visserijproducten. Op grond van de handelsnormen dient op de verpakking of het etiket van pluimveevlees te worden vermeld in welke staat het product in de handel gebracht wordt: vers, bevroren of diepgevroren. Een vergelijkbare bepaling zou opgenomen kunnen worden in de Europese handelsnormen voor visserijproducten. Op dit moment loopt echter in Brussel de discussie over een nieuwe controleverordening voor de visserij. In het voorstel van de Europese Commissie is opgenomen dat op alle partijen vis voor menselijke consumptie, vermeld dient te worden of het product bevroren is geweest of niet. Ik verwacht dat dit vanaf 2011 in werking zal treden. Dit maakt het opnemen van een vergelijkbaar voorschrift in de handelsnormen voor visserijproducten overbodig.

Tot slot

Afhankelijk van het actieprogramma van de Europese Commissie zal ik bezien of het nodig is mijn beleid voor de viskweek bij te stellen. Ik zal ook binnenkort overleg voeren met de provincies om te kijken welke mogelijkheden er liggen om regionale ontwikkelingen beter op elkaar af te stemmen, en over de wijze waarop LNV de verdere duurzame ontwikkeling van de aquacultuur kan faciliteren.

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
G. Verburg